

Jaarverslag 2011

Deel I: Verslag van werkzaamheden 2011

Deel II: Jaarrekening 2011

Verslag van werkzaamheden 2011

30 maart 2012

Inhoudsopgave

1	Inleiding _____	5
2	Context werkzaamheden 2011 _____	6
2.1	Wat willen we bereiken? _____	6
2.2	Wat zouden we daarvoor in 2011 doen en wat hebben we gedaan? _____	6
2.3	Wat mocht dat kosten in 2011 en wat zijn de gemaakte kosten? _____	7
3	Onderzoek en overige activiteiten 2011 _____	9
3.1	In 2011 afgerond onderzoek _____	9
3.1.1	Investeringsagenda's provincie Limburg _____	9
3.1.2	Investeringsagenda's Noord-Brabant _____	11
3.1.3	Reconstructie Noord- en Midden-Limburg _____	12
3.1.4	Jaarstukken 2010 Limburg _____	14
3.1.5	Beleidsbeoordelingen Limburg (vervolgonderzoek) _____	15
3.1.6	Checklist beleidsvoorbereiding _____	16
3.1.7	Criteria onderzoeksvragen Provinciale Staten Limburg _____	16
3.2	Lopend onderzoek per ultimo 2011 _____	17
3.2.1	Vervolgonderzoek Beleidsbeoordeling Noord-Brabant _____	17
3.2.2	Strategisch informatiebeleid provincie Noord-Brabant _____	17
3.3	Bespreking en besluitvorming naar aanleiding van onderzoek afgerond vóór 2011 _____	18
3.3.1	Vervolgonderzoek Ontslagvergoedingen provincie Noord-Brabant _____	18
3.3.2	Naar aanleiding van het rapport Besluitvormingsproces Essent provincie Noord-Brabant _____	18
3.3.3	Besluitvormingsstructuur ontslagvergoedingen provincie Limburg _____	19
3.4	Overige activiteiten _____	19
3.4.1	Onderzoeksprogramma 2012 _____	19
3.4.2	Jeugdzorg _____	19
3.4.3	Strategiedag _____	20
3.4.4	Introductieprogramma Provinciale Staten Limburg _____	20
4	Organisatie _____	21
4.1	Bestuur _____	21
4.2	Bureau _____	21

4.3	Gemeenschappelijke regeling _____	21
4.4	Financiën _____	22
4.5	Programmaraad _____	22
4.6	Kring van provinciale rekenkamers _____	23
4.7	Opleiding en kennisuitwisseling _____	24
4.8	Publiciteit _____	24

1 Inleiding

Dit is het inhoudelijk verslag van werkzaamheden van de Zuidelijke Rekenkamer over het jaar 2011. De Zuidelijke Rekenkamer is de gemeenschappelijke rekenkamer van de provincies Noord-Brabant en Limburg en heeft als wettelijke taak het onderzoeken van de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur.

Artikel 186, lid 3 van de Provinciewet schrijft voor dat de rekenkamer elk jaar vóór 1 april een verslag opstelt van haar werkzaamheden over het voorgaande jaar. Op grond van artikel 15 van de Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke provinciale rekenkamer Noord-Brabant en Limburg dient de rekenkamer jaarlijks vóór 1 april aan Provinciale Staten (Provinciale Staten) schriftelijk verslag uit te brengen van haar werkzaamheden over het voorgaande jaar. Daarnaast is de rekenkamer gehouden om jaarlijks vóór 1 mei haar jaarrekening vast te stellen en vervolgens binnen twee weken aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en aan Provinciale Staten van Limburg en Noord-Brabant aan te bieden.

In dit verslag van werkzaamheden rapporteert de rekenkamer over de uitvoering van haar onderzoeken in 2011 en de provinciale besluitvorming naar aanleiding van haar rapporten.

Hoofdstuk 2 schetst de context van de werkzaamheden in 2011. In hoofdstuk 3 wordt gerapporteerd over de uitvoering van rekenkameronderzoeken, de provinciale bespreking en/of besluitvorming naar aanleiding van rekenkamerrapporten en overige activiteiten van de rekenkamer uit 2011. Hoofdstuk 4 gaat in op de organisatie van de rekenkamer en daarmee verband houdende activiteiten.

Een concept verslag van werkzaamheden is op 29 maart 2012 besproken met de Programmaraad. Het verslag van werkzaamheden en de Jaarrekening 2011 zijn vervolgens op 30 maart 2012 vastgesteld door de Zuidelijke Rekenkamer.

drs. L. Markensteyn
voorzitter

drs. P.W.M. de Kroon
secretaris

2 Context werkzaamheden 2011

2.1 Wat willen we bereiken?

De rekenkamer doet, conform haar wettelijke taak, onderzoek naar de mate waarin de provincies doeltreffend, doelmatig en rechtmatig met gemeenschapsgeld omgaan, met als doel een bijdrage te leveren aan een slagvaardig presterende en transparant functionerende provinciale overheid.

2.2 Wat zouden we daarvoor in 2011 doen en wat hebben we gedaan?

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de onderzoeken die de rekenkamer in haar onderzoeksprogramma 2011 gepland had en welke onderzoeken in 2011 zijn gerealiseerd. Voor specifieke informatie wordt verwezen naar het onderzoeksprogramma 2011 dat is gepubliceerd op 30 november 2010. Het onderzoeksprogramma kan worden geraadpleegd op de website van de rekenkamer, www.zuidelijkerekenkamer.nl.

Tabel 1

Geplande werkzaamheden onderzoeksprogramma 2011	Realisatie 2011
Investeringsagenda's Limburg (gestart in 2010)	Gepubliceerd
Investeringsagenda's Noord-Brabant; IJkpunten investeringsstrategie Agenda van Brabant	Gepubliceerd
Verzoekonderzoek Limburg: Reconstructieplan Noord- Midden Limburg (gestart in 2010)	Gepubliceerd
Vervolgonderzoek Beleidsevaluatie, Limburg	Gepubliceerd
Vervolgonderzoek Beleidsevaluatie, Noord-Brabant	Lopend onderzoek
Checklist beleidsvoorbereiding	Gepubliceerd
Jaarstukken 2010, Limburg	Gepubliceerd
Strategisch informatiebeleid, Noord-Brabant	Lopend onderzoek
Onderzoekswerkzaamheden met een continu karakter:	
- Startnotities	Beheer en onderhoud Kunstwerken, Noord-Brabant Beheer en onderhoud Kunstwerken, Limburg
- Nazorg recent afgeronde onderzoeken	Met name in periode na publicaties
- Verslag van werkzaamheden over 2010	Gepubliceerd
- Onderzoeksprogramma 2012	Gepubliceerd

Tabel 2

Extra werkzaamheden onderzoeksprogramma 2011	Realisatie 2011
Criteria onderzoeksvragen Controlecommissie Plus, Limburg	Gepubliceerd

In hoofdstuk 3 wordt op hoofdlijnen inhoudelijk op de resultaten van 2010 ingegaan.

2.3 Wat mocht dat kosten in 2011 en wat zijn de gemaakte kosten?

Financiën

De Zuidelijke Rekenkamer wordt in gelijke mate gefinancierd door de twee deelnemende provincies aan de 'Gemeenschappelijke regeling provinciale rekenkamer Noord-Brabant en Limburg'. De raming van de totale lasten van het reguliere onderzoeksprogramma 2011 bedroeg € 600.000.

In de tabel 3 wordt inzicht gegeven in de geraamde en gerealiseerde lasten in de periode 2005-2010. In de jaarrekening vindt u de realisatie van 2011.

Tabel 3

Lasten in €	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Geraamd	600.000	609.000	620.000	615.000	615.000	653.000*
Gerealiseerd (afgerond)	392.000	521.000	556.000	614.000	599.000	634.000
Gerealiseerd: % van geraamd	65%	86%	90%	100%	97%	97%

* Oorspronkelijke bijdrage provincies € 627.000. Daarnaast een bedrag van € 26.000 als gedeeltelijke financiering voor het extra verzoekonderzoek van Provinciale Staten Limburg betreffende het Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg.

Personeel

In het onderzoeksprogramma 2011 werd een raming gegeven van het totaal aantal beschikbare onderzoeksuren en de verdeling daarvan tussen directe¹ en indirecte² werkzaamheden. Het aantal beschikbare uren is inclusief inhuur van externe onderzoekscapaciteit, maar exclusief afwezigheid in verband met studie, verlof en ziekte. Het totaal aantal beschikbare uren werd geraamd op 7.009, waarvan 4.351 directe en 2.658 indirecte uren. In het verslagjaar werden 6.475 uren gerealiseerd. Het verschil geraamd - gerealiseerd wordt met name verklaard door het bevallingsverlof van een van de drie onderzoekers. Het ziekteverzuim, exclusief bevallingsverlof, bedroeg 5%. Van de gerealiseerde uren werd 56,5% (3.658 uren) besteed aan directe werkzaamheden en 43,5% (2.817 uren) aan indirecte werkzaamheden. Het aandeel indirecte uren ten opzichte van het aandeel directe uren is in 2011 toegenomen vergeleken met 2010. Dit kan verklaard worden door een afname van inhuur (i.v.m. het beschikbare budget) en het eerder genoemde bevallingsverlof. Bij nadere analyse van de cijfers van 2011 heeft de rekenkamer vastgesteld dat een aanzienlijk aantal uren als indirect is opgevoerd, die geen betrekking hebben op een concreet onderzoek maar op het binnen de provinciale organisatie of ten behoeve van Provinciale Staten geven van een toelichting op de uitkomsten van rekenkameronderzoek in algemene zin. De rekenkamer signaleert een toenemende behoefte aan deze vorm van bespreking van rekenkameronderzoek. De rekenkamer zal deze uren vanaf 2012 als direct aanmerken omdat zij rechtstreeks betrekking hebben op (de uitkomsten van) het primaire onderzoeksproces.

¹ Tot directe werkzaamheden behoren monitoring: algemene oriëntatie op mogelijke onderzoeksonderwerpen; vooronderzoek: systematisch onderzoek naar de vraag of rekenkameronderzoek op een bepaald terrein wenselijk is; onderzoek: alle werkzaamheden tot het vaststellen van een formeel startdocument (startnotitie, alle werkzaamheden na vaststelling van een startnotitie tot het vaststellen van een rapport door de rekenkamer (uitvoering), al werkzaamheden na vaststelling rapport (nazorg).

² Indirecte werkzaamheden bevatten onder meer: overleg: intern, bestuur, Programmaraad, Kring van provinciale rekenkamer, extern overleg niet betrekking hebbend op onderzoek, bestuurlijk overleg met provincies; kennisverwerving: opleiding, training, vakliteratuur, documentatie; organisatie: organisatie en secretariaat van het bureau; begroting en jaarrekening, verslag van werkzaamheden, onderzoeksprogramma.

3 Onderzoek en overige activiteiten 2011

Dit hoofdstuk bevat een overzicht van de onderzoeken die de rekenkamer in het verslagjaar heeft afgerond, de stand van zaken met betrekking tot lopend onderzoek en de bespreking van en eventuele besluitvorming naar aanleiding van gepubliceerde rapporten uit voorgaande jaren.

Per afgerond onderzoek worden op hoofdlijnen de context en/of doelstelling van het onderzoek aangegeven en worden de aanbevelingen die de rekenkamer naar aanleiding van de onderzoeksbevindingen formuleerde beschreven. Ook wordt voor de afgeronde onderzoeken stilgestaan bij de manier waarop het provinciaal bestuur met de uitkomsten van het onderzoek is omgegaan: de bespreking van en eventuele besluitvorming naar aanleiding van het onderzoek. Op deze manier ontstaat inzicht in de formele besluitvorming binnen de provincie naar aanleiding van rekenkamerrapporten op de verschillende beleidsterreinen. Ook gebruikt de rekenkamer dit overzicht voor latere vervolgonderzoeken.

3.1 In 2011 afgerond onderzoek

3.1.1 Investeringsagenda's provincie Limburg

Op 7 maart 2011 heeft de rekenkamer het rapport *Investeringsagenda's provincie Limburg vastgesteld*. Het rapport is op 15 maart 2011 aan Provinciale Staten aangeboden. Het rapport bestaat uit twee delen, een bestuurlijk rapport en een rapport van bevindingen.

Met het onderzoek stelde de rekenkamer zich ten doel inzicht te geven in:

- de totstandkoming van en besluitvorming over de investeringsagenda's;
- de sturing, controle op en verantwoording over de investeringsagenda's.

Aanbevelingen aan Gedeputeerde Staten

- Voorkom waar mogelijk het naast elkaar bestaan van elkaar overlappende agenda's. Geef bij nieuwe agenda's aan op welke manier deze zich verhouden tot andere agenda's.
- Zorg voor een goede afstemming in de externe bestuurlijke communicatie en voorkom daarmee onduidelijkheid over de positie van de provincie en de verwachtingen die externe partijen mogen hebben van het provinciaal bestuur.

Aanbevelingen aan Provinciale Staten

- Geef Gedeputeerde Staten opdracht om er voor te zorgen dat bij de besluitvorming omtrent kaderstellende nota's (agenda's) keuzes in samenhang kunnen worden gemaakt, in het bijzonder met het oog op het budgetrecht van Provinciale Staten. Vermijd besluitvorming op onderdelen, zonder dat de

relatie met de gehele agenda helder is. Indien het daarbij van belang is om eerst met externe partners overeenstemming te bereiken, roep Gedeputeerde Staten dan op om de consequenties daarvan voor de kaderstellende mogelijkheden van Provinciale Staten vooraf kenbaar te maken, zodat Provinciale Staten daar een eigen beoordeling van kunnen geven.

- Maak heldere afspraken met Gedeputeerde Staten over de informatievoorziening over de voortgang van agenda's en de daaronder ressorterende projecten. Draag Gedeputeerde Staten op om voor agenda's tussentijdse evaluatiemomenten in te bouwen.
- Vraag Gedeputeerde Staten, met het oog op de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten, om zorg te dragen voor informatie van voldoende kwaliteit. Speciale aandacht dient in dat verband geschonken te worden aan: zoveel mogelijk SMART-C geformuleerde doelen en prestaties; consistentie, begrijpelijkheid en volledigheid van de informatie; een toelichtende verklaring voor afwijkingen en veranderingen.

Provinciale bespreking en besluitvorming naar aanleiding van rapport

De Controlecommissie heeft het rapport als sonderend stuk besproken in haar vergadering van 30 mei 2011. De rekenkamer woonde deze vergadering bij. Naar aanleiding van de bespreking adviseerde de Controlecommissie in een brief van 6 juni gericht aan de commissie Ad hoc uit Provinciale Staten om de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. De commissie Ad hoc heeft het rapport vervolgens besproken op 24 juni in aanwezigheid van de rekenkamer. Op 28 juni ontving de rekenkamer schriftelijke vragen van Provinciale Staten naar aanleiding van het rapport, die zij op 12 juli beantwoordde. Na bespreking in de commissie Economie en bestuur van 23 september werd een statenvoorstel voorbereid met daarin het advies aan Provinciale Staten om de aanbevelingen gericht aan Provinciale Staten over te nemen en aan Gedeputeerde Staten opdracht te verlenen om:

1. ervoor te zorgen dat bij besluitvorming omtrent kaderstellende nota's door Provinciale Staten keuzes in samenhang kunnen worden gemaakt, in het bijzonder met het oog op het budgetrecht van Provinciale Staten;
2. geen besluiten meer aan Provinciale Staten voor te leggen op onderdelen zonder dat de relatie met de gehele agenda helder is;
3. eventuele consequenties van overeenstemming met externe partners voorafgaand aan besluitvorming door Provinciale Staten en/of Gedeputeerde Staten, ter beoordeling en kaderstelling voor te leggen aan Provinciale Staten;
4. vóór de begrotingsbehandeling in november 2011 de Staten te informeren over de wijze waarop vorm wordt gegeven aan de informatievoorziening (inclusief evaluatiemomenten) m.b.t. de voortgang van agenda's en de daaronder ressorterende projecten, waarbij als kader de reguliere P&C-cyclus dient;
5. zorg te dragen voor informatie van voldoende kwaliteit: SMART-C geformuleerde doelen en prestaties; consistentie, begrijpelijkheid en volledigheid van de informatie; een toelichtende verklaring voor afwijkingen en veranderingen.

In hun vergadering van 21 oktober stemden Provinciale Staten unaniem met het statenvoorstel in.

3.1.2 Investeringsagenda's Noord-Brabant

Op 7 juni 2011 heeft de rekenkamer het rapport *IJKpunten Investeringsstrategie Agenda van Brabant* vastgesteld. De rekenkamer heeft het rapport op 16 juni aan de leden van Provinciale Staten verzonden en op 17 juni aangeboden in de commissie Economische zaken en bestuur. Het rapport bestaat uit twee delen, een bestuurlijk rapport en een rapport van bevindingen. De scope van het onderzoek werd mede bepaald na consultatie van de Brabantse leden van de Programmaraad.

Met het onderzoek stelde de rekenkamer zich ten doel inzicht te geven in:

- de totstandkoming van de ijkpunten die voor de investeringsvoorstellen waren geformuleerd;
- de toepassing van de ijkpunten bij de investeringsvoorstellen van de eerste tranche.

Aanbevelingen aan Gedeputeerde Staten

- Probeer de ijkpunten zelf zo scherp en duidelijk mogelijk te formuleren, (zodat voorstellen ook niet aan een ijkpunt kunnen voldoen). Door aan te geven dat de ijkpunten geen strak keurslijf dienen te zijn, wordt genoeg ruimte gecreëerd om ook voorstellen die niet aan alle tien ijkpunten voldoen op te nemen als investeringsvoorstel. Verbreed niet definities van ijkpunten, maar erken dat bijvoorbeeld investeringen in het culturele domein waarschijnlijk niet financieel revolverend zijn. Dit komt de duidelijkheid voor de leden van Provinciale Staten ten goede. Vervolgens is het aan de fracties om hun eigen politieke afweging te maken.
- Voorkom, waar mogelijk, elkaar overlappende ijkpunten. Zorg, indien nodig, voor een expliciete toelichting op de betekenis van de ijkpunten zodat voor alle ijkpunten de betekenis/inhoud ervan duidelijk is.
- Formuleer duidelijk de functie van de ijkpunten, zodat de verwachtingen omtrent de functie van de ijkpunten voor Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten gelijk zijn.
- Behoud de organisatie-opzet met centrale coördinatie en inhoudelijke teams met onderlinge afstemmingsmomenten en een (onafhankelijke) check op de toets aan de ijkpunten. Besteed bij de afstemming en/of bij de check (nog) meer aandacht aan de vraag of de ijkpunten voor alle investeringsvoorstellen op een eenduidige wijze zijn toegepast en daarover op een eenduidige/consistente wijze wordt gerapporteerd.

Aanbevelingen aan Provinciale Staten:

- Geef Gedeputeerde Staten opdracht om voor volgende tranches een vergelijkbare opzet van het proces te hanteren, zodat eventuele nieuwe ijkpunten en investeringsvoorstellen ook in onderlinge afstemming tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten tot stand komen en Provinciale Staten voorafgaand aan besluitvorming daarover de mogelijkheid wordt geboden om hun ideeën in te brengen en nadere kaders te formuleren.
- Draag Gedeputeerde Staten op om bij de informatievoorziening over de resultaten van de toepassing van de ijkpunten ervoor te zorgen dat in de essays de redeneerlijnen per ijkpunt herleidbaar zijn; vraag Gedeputeerde Staten bij de redeneerlijnen expliciet aan te geven om welk ijkpunt het gaat; laat Gedeputeerde Staten de formats op dit punt aanpassen.

Provinciale bespreking en besluitvorming naar aanleiding van rapport

Op 9 september 2011 heeft de commissie Economische zaken en bestuur het rapport besproken, in aanwezigheid van de rekenkamer. De commissie sprak bij die gelegenheid waardering uit voor het rapport en formuleerde een voorstel voor Provinciale Staten om de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer te onderschrijven en Gedeputeerde Staten te verzoeken de aanbevelingen van de rekenkamer nader uit te werken en toe te passen. In hun vergadering van 23 september 2011 stemden Provinciale Staten unaniem in met dit voorstel.

3.1.3 Reconstructie Noord- en Midden-Limburg

Op 30 juni 2011 heeft de rekenkamer het rapport *Reconstructie Noord- en Midden-Limburg - Nader onderzoek aanpak grondverwerving, herverkaveling en ruilen van gronden* vastgesteld. Het rapport is op 5 juli aan Provinciale Staten aangeboden. Het rapport bestaat uit twee delen, een bestuurlijk rapport en een rapport van bevindingen. Het onderzoek betrof een verzoekonderzoek van Provinciale Staten. In 2010 had de rekenkamer op verzoek van Provinciale Staten reeds een vooronderzoek naar de Reconstructie Noord- en Midden-Limburg uitgevoerd, waarna de definitieve scope van het nader onderzoek uit 2011 in samenspraak met Provinciale Staten werd bepaald.

Met het onderzoek stelde de rekenkamer zich ten doel inzicht te geven in:

- de status en de ontwikkeling van doelen voor grondverwerving, herverkaveling en het ruilen van gronden ten behoeve van het bereiken van specifieke lange termijn doelen uit het Reconstructieplan en het provinciaal meerjarenprogramma plattelandsontwikkeling;
- de rol van de provincie bij de uitvoering van grondverwerving, herverkaveling en het ruilen van gronden;
- de (kwaliteit van de) informatie en verantwoording over de uitvoering door Gedeputeerde Staten en de controle door Provinciale Staten op het bereiken van de doelen.

Aanbevelingen aan Provinciale Staten (kaderstelling)

- Beoordeel voorstellen voor kaderstelling op navolgbaarheid, aansluiting met eerder gestelde kaders en onderbouwing van voorgestelde keuzes.
- Volg actief de ontwikkelingen in het actuele rijksbeleid en verzoek Gedeputeerde Staten om de mogelijke gevolgen daarvan voor de provinciale doelen in kaart te brengen voor Provinciale Staten.

Aanbevelingen aan Gedeputeerde Staten (uitvoering)

- Besteed bij de uitvoering van nieuwe wettelijke taken of complexe projecten veel aandacht aan het in kaart brengen van de eigen mogelijkheden en onmogelijkheden in de gegeven bestuurlijke constellatie. Werk een en ander uit in heldere uitgangspunten voor de aansturing en het eventueel tussentijds bijstellen van het proces. Als de eigen bevoegdheden voor uitvoering van de wettelijke opdracht niet toereikend zijn, maak dat duidelijke en geef daarbij aan welke risico's daaraan verbonden zijn.
- Werk op basis van de uitgangspunten voor goed bestuur een basispakket van eisen en randvoorwaarden uit voor de rol van Gedeputeerde Staten als opdrachtgever. Neem daarin met name de uitoefening van de toezichtsrol mee. Overweeg daarbij de eis van een bedrijfsvoeringsverklaring over de uitvoering door een opdrachtnemer.
- Versterk de adviserende rol van planning en controlspecialisten in de organisatie bij het organiseren van complexe projecten.

Aanbevelingen aan Provinciale Staten (controle)

- Formuleer als Provinciale Staten prioriteiten voor de uitoefening van de uitvoerende taak die richtinggevend zijn voor de behandeling van structurele verantwoordingsinformatie over belangrijke onderwerpen met een groot financieel belang.

Provinciale bespreking en besluitvorming naar aanleiding van rapport

Naar aanleiding van het onderzoek werden door Provinciale Staten schriftelijke vragen gesteld, die door de rekenkamer op 26 augustus 2011 zijn beantwoord. Het rapport is op 6 september 2011 als sonderend stuk in de Controlecommissie besproken. Op 30 september is het rapport vervolgens besproken in de commissie Cultuur en Natuur. Bij die gelegenheid verzorgde de rekenkamer een presentatie over het onderzoek. Een statenvoorstel naar aanleiding van het onderzoek werd besproken in de commissie Cultuur en Natuur van 25 november.

Provinciale Staten stemden op 16 december 2012 unaniem met het voorstel in en besloten de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. Daarbij droegen zij Gedeputeerde Staten op om Provinciale Staten vóór 1 mei 2012 te informeren over de wijze waarop zij aan de aanbevelingen invulling denken te geven en daarbij specifiek in te gaan op de uitvoerende taken van Gedeputeerde Staten en de voorbereiding van de kaderstelling door Provinciale Staten.

3.1.4 Jaarstukken 2010 Limburg

Op 13 mei 2011 heeft de rekenkamer het rapport *Jaarstukken 2010 provincie Limburg* vastgesteld en aan Provinciale Staten aangeboden. De rekenkamer heeft het onderzoek uitgevoerd op verzoek van Provinciale Staten. Voorafgaand aan het onderzoek heeft de rekenkamer overleg gevoerd met de Programmaraad over de invulling van het onderzoek en de selectie van onderzoeksonderwerpen.

Met het onderzoek stelde de rekenkamer zich ten doel om Provinciale Staten te ondersteunen bij de behandeling van de Jaarstukken 2010.

Aanbevelingen aan Provinciale Staten

- Vraag van Gedeputeerde Staten scherp, duidelijk, begrijpelijk en meetbaar geformuleerde aanvullende informatie, op basis waarvan een inhoudelijk debat gevoerd kan worden over de resultaten van het beleid in de bestuursperiode 2007-2011.
- Formuleer ijkpunten voor het beoordelen van het publieke belang dat wordt behartigd door de deelneming in vennootschappen.
- Actualiseer de beheerplannen inzake Onderhoud kapitaalgoederen.
- Maak informatieafspraken met Gedeputeerde Staten over een inzichtelijke presentatie van (het totaal aan) doorgeschoven posten en onderbestedingen.
- Besteed budgetten die worden overgeheveld naar een volgend jaar, voor het einde van dat jaar, om stuwmeren tegen te gaan.

Provinciale bespreking en besluitvorming naar aanleiding van rapport

Op 14 juni 2011 beantwoordde de rekenkamer schriftelijke vragen van Provinciale Staten naar aanleiding van haar onderzoek. Op 16 juni ontving de rekenkamer een schriftelijke reactie van Gedeputeerde Staten op haar rapport, waarna zij op 21 juni een nawoord hierop vaststelde. De Controlecommissie van 22 juni nam het pleidooi van de rekenkamer over voor een verantwoording van Gedeputeerde Staten aan het eind van de bestuursperiode.

Daarnaast sprak de Controlecommissie haar teleurstelling uit over de late reactie van Gedeputeerde Staten op het onderzoek van de rekenkamer en betreurde zij het feit dat Gedeputeerde Staten in hun reactie niet ingaan op de conclusies van de rekenkamer en slechts in algemene bewoordingen aangeven welke stappen gezet worden voor een verdere verbetering van de programmabegroting.

In hun vergadering van 30 juni 2011 hebben Provinciale Staten vervolgens een motie aangenomen waarin zij de aanbevelingen van de rekenkamer overnemen en Gedeputeerde Staten opdragen nog voor de begrotingsbehandeling 2012 met een voorstel aan Provinciale Staten te komen, waarin Gedeputeerde Staten aangeven hoe zij hier invulling aan geven. Voor de vergadering van Provinciale Staten van 4 november 2011 hebben Gedeputeerde Staten Provinciale Staten per brief geïnformeerd over de wijze waarop zij de motie opvolgen. In de brief geven Gedeputeerde Staten aan dat een groot aantal van de aanbevelingen van de

rekenkamer is opgenomen in de kwalitatieve verbeterlagen in de programmabegroting 2012.

De Statencommissie Ruimte en Infrastructuur van 11 november 2011 besprak een statenvoorstel met betrekking tot het Kwaliteitsniveau Onderhoud Provinciale Wegen. In het voorstel wordt aangegeven dat hiermee tevens invulling wordt gegeven aan de door de rekenkamer in het kader van haar onderzoek naar de Jaarstukken 2010 gesignaleerde noodzaak om het beleid voor het wegonderhoud te actualiseren.

3.1.5 Beleidsbeoordelingen Limburg (vervolgonderzoek)

Op 12 december 2011 heeft de rekenkamer het rapport *Beleidsbeoordelingen Limburg (vervolgonderzoek)* vastgesteld. Het rapport is op 3 januari 2012 aan Provinciale Staten aangeboden. Het rapport bestaat uit twee delen, een bestuurlijk rapport en een rapport van bevindingen.

Met het vervolgonderzoek stelde de rekenkamer zich ten doel inzichtelijk te maken in hoeverre de provincie Limburg beschikt over een bruikbaar systeem van beleidsbeoordelingen dat ingezet kan worden om kwalitatief goede informatie te genereren over de realisatie van beleidsdoelstellingen. Daarnaast wilde de rekenkamer inzicht geven in hoeverre Gedeputeerde Staten hun toezeggingen naar aanleiding van het rekenkameronderzoek uit 2006 zijn nagekomen.

Aanbevelingen aan Gedeputeerde Staten

- Zie erop toe dat beleidsbeoordelingen worden uitgevoerd conform de nota Onderzoeksbeleid en de Handreiking Beleidsbeoordeling. Zorg er daarnaast voor dat onderzoeksprogramma's en terugblikken daarop worden opgesteld volgens de Handreiking Onderzoeksprogrammering. Geef in dat verband deze handreikingen een verplichtend karakter.
- Verleen de afdeling SI voldoende bevoegdheden en sanctiemogelijkheden voor een effectieve sturing op de (kwaliteit van de) inzet, opzet en uitvoering van onderzoek.
- Presenteer in het onderzoeksprogramma voor elk gepland onderzoek een raming van de verwachte totale kosten (inclusief ingeschatte inzet van provinciaal personeel) en geef in de terugblik voor elk uitgevoerd onderzoek inzicht in de feitelijke kosten.

Aanbevelingen aan Provinciale Staten

- Vraag Gedeputeerde Staten om bij het onderzoeksprogramma inzicht te geven in de relatie tussen het onderzoeksonderwerp en de doelen en prestaties zoals opgenomen in de provinciale begroting.
- Geef bij een vraag om een evaluatie vooraf zo duidelijk en concreet mogelijk aan wat onderzocht moet worden en waarom (doel, nut en noodzaak). Wees

daarbij realistisch of het onderzoek binnen de gegeven randvoorwaarden (naar inhoud, beschikbare middelen en benodigde tijd) uitgevoerd kan worden.

3.1.6 Checklist beleidsvoorbereiding

In haar onderzoeksprogramma 2011 had de rekenkamer de ontwikkeling van een checklist beleidsvoorbereiding aangekondigd. Tegen de achtergrond van de Statenverkiezingen van maart 2011 en het aantreden van nieuwe Staten en nieuwe colleges van Gedeputeerde Staten wilde de rekenkamer een hulpmiddel aanreiken bij het ontwikkelen en beoordelen van (nieuw) beleid.

In maart 2011 publiceerde de rekenkamer *Aandachtspunten beleidsvoorbereiding*. De publicatie bevat elementen, die volgens de rekenkamer de belangrijkste vragen bestrijken die aan de orde moeten komen bij het ontwikkelen van beleid en het beoordelen van beleidsvoorstellen. Het document is niet bedoeld als vervanging van bestaande handreikingen, maar als een eenvoudige en handzame aanvulling daarop in de vorm van relevant geachte vragen. Om die reden heeft de rekenkamer er ook vanaf gezien om nog te spreken van een checklist, maar heeft zij gekozen voor de meer algemene term 'aandachtspunten'. De publicatie is aangeboden aan Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie van beide provincies. Na verschijnen heeft de rekenkamer uit de provinciale organisatie het verzoek gekregen om de publicatie op ruimere schaal te verspreiden.

3.1.7 Criteria onderzoeksvragen Provinciale Staten Limburg

Op 14 maart 2011 publiceerde de rekenkamer het rapport *Criteria voor het ontvankelijk verklaren van onderzoeksvragen door Provinciale Staten van Limburg*. Het rapport volgde op een verzoek van Provinciale Staten die in hun vergadering van 11 februari 2011 de rekenkamer bij amendement opriepen 'een transparant, samenhangend en politiek neutraal kader van criteria op te stellen voor het vaststellen of een aangedragen onderzoeksvraag door de Controlecommissie Plus ontvankelijk kan worden verklaard.'

In het rapport besteedde de rekenkamer aandacht aan procedureafspraken, de motivering van onderzoek en de keuze van het onderzoeksinstrument. De rekenkamer pleitte onder meer voor het werken met een beslisdocument, waarin de volgende onderwerpen aan bod komen: het belang van het onderzoek; de risico's op het punt van doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid; de urgentie en toegevoegde waarde van het onderzoek en de randvoorwaarden voor een succesvolle uitvoering van het onderzoek.

In hun vergadering van 9 mei 2011 stemden de fungerend fractievoorzitters in met de door rekenkamer geformuleerde aanpak en criteria en verklaarden deze van toepassing op onderzoek op verzoek van Statenleden en onderzoek in opdracht van Provinciale Staten of uit eigener beweging van Provinciale Staten.

De Controlecommissie bevestigde deze aanpak in haar vergadering van 30 mei 2011 en besloot de nieuwe werkwijze vast te leggen in de aan te passen verordening op de Controlecommissie 2011.

3.2 Lopend onderzoek per ultimo 2011

3.2.1 Vervolgonderzoek Beleidsevaluatie Noord-Brabant

Met het *Vervolgonderzoek Beleidsevaluatie* stelt de rekenkamer zich ten doel inzicht te geven in hoeverre de provincie Noord-Brabant beschikt over een bruikbaar systeem van beleidsevaluaties dat ingezet kan worden om kwalitatief goede informatie te genereren over de realisatie van beleidsdoelstellingen. Daarnaast wil zij met haar onderzoek nagaan in hoeverre Gedeputeerde Staten hun toezeggingen naar aanleiding van de rekenkameronderzoeken naar beleidsevaluaties uit 2006 en 2008 zijn nagekomen.

Op 18 oktober 2011 heeft de rekenkamer de startnotitie voor het vervolgonderzoek vastgesteld. Op 20 oktober heeft de startbijeenkomst met de provincie plaatsgevonden en is het onderzoek in uitvoering genomen. Het onderzoek zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2012 worden afgerond.

3.2.2 Strategisch informatiebeleid provincie Noord-Brabant

De rekenkamer is in 2011 een onderzoek gestart naar het *Strategisch informatiebeleid* van de provincie Noord-Brabant. Met het onderzoek wil zij nagaan wat de stand van zaken is ten aanzien van dit beleid en inzicht bieden in de wijze waarop Provinciale Staten invulling geven aan hun kaderstellende, autoriserende en controlerende rol bij de vormgeving en uitvoering van het strategische informatiebeleid.

De rekenkamer hanteert de volgende onderzoeksvragen:

- Hoe heeft het strategische informatiebeleid zich de afgelopen jaren binnen de provincie ontwikkeld?
- Beschikt de provincie thans over een actueel strategisch informatiebeleid dat in de pas loopt met recente ontwikkelingen op dit gebied?
- In hoeverre voldoet (de uitvoering van) het strategische informatiebeleid, of onderdelen daarvan, aan de basisvereisten met betrekking tot de aspecten: aansturing, beheersing, verantwoording en toezicht?
- Op welke wijze worden Provinciale Staten betrokken bij de vormgeving en uitvoering van het strategische informatiebeleid, of onderdelen daarvan (kaderstelling, beschikbaar stellen middelen en controle)?
- Welke lessen kunnen worden getrokken voor de vormgeving en uitvoering van toekomstig strategisch informatiebeleid?

De rekenkamer heeft de startnotitie voor het onderzoek vastgesteld op 5 juli van het verslagjaar. Een concept rapport van bevindingen werd vastgesteld op

8 november en vervolgens aan de provincie voorgelegd voor ambtelijk commentaar. Naar aanleiding van het ambtelijk commentaar heeft de rekenkamer op 22 december 2011 een aanvullend gesprek gevoerd met de ambtelijke organisatie. De rekenkamer heeft het rapport van bevindingen vervolgens op 2 januari 2012 vastgesteld. Op die datum is ook het concept rapport aan Gedeputeerde Staten aangeboden voor bestuurlijk commentaar. Op 30 januari 2012 ontving de rekenkamer een bestuurlijke reactie van Gedeputeerden Staten.

De Zuidelijke Rekenkamer heeft het rapport 'Strategisch informatiebeleid provincie Noord-Brabant op 6 februari 2012 vastgesteld en op 2 maart 2012 aan Provinciale Staten aangeboden.

3.3 Bespreking en besluitvorming naar aanleiding van onderzoek afgerond vóór 2011

3.3.1 Vervolgonderzoek Ontslagvergoedingen provincie Noord-Brabant

Op 14 januari 2011 besprak de commissie Bestuur en Middelen het *rekenkamerrapport Vervolgonderzoek Ontslagvergoedingen provincie Noord-Brabant*. De rekenkamer had het rapport op 30 november 2010 vastgesteld en op 10 december 2010 aan Provinciale Staten aangeboden. De commissie formuleerde als statenvoorstel om de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer te onderschrijven. Ook sprak zij haar waardering uit voor de wijze waarop Gedeputeerde Staten de aanbevelingen van de rekenkamer naar aanleiding van het eerdere onderzoek hadden opgepakt. In hun vergadering van 4 februari 2011 namen Provinciale Staten het statenvoorstel met algemene stemmen aan.

3.3.2 Naar aanleiding van het rapport Besluitvormingsproces Essent provincie Noord-Brabant

Op verzoek van het Presidium van Provinciale Staten Limburg besteedde de Statencommissie voor het Economische Domein in haar vergadering van 28 januari 2011 aandacht aan het rekenkamerrapport *Besluitvormingsproces Essent provincie Noord-Brabant* van november 2010. De commissie besloot om aan de Controlemcommissie te verzoeken hierop namens Provinciale Staten te reageren. Gelet op de relevantie ook voor de provincie Limburg adviseerde de Controlemcommissie om de aanbevelingen van de rekenkamer uit het Essent rapport over te nemen en aan Gedeputeerde Staten te vragen hoe zij invulling denken te geven aan deze aanbevelingen (brief Controlemcommissie 24 februari 2011). In de vergadering van het Limburgse Presidium van 9 mei 2011 besloten de fractieleiders dit advies van de Controlemcommissie over te nemen en het onderwerp te agenderen voor de eerstvolgende statenvergadering met inhoudelijke agendapunten. In de Statencommissie Economie en bestuur van 23 september 2011 zegde de verantwoordelijk gedeputeerde vervolgens een notitie toe waarin Gedeputeerde Staten aangeven op welke wijze zij de

aanbevelingen overnemen en wat dit in de praktijk betekent voor toekomstige processen. Op 18 oktober 2011 losten Gedeputeerde Staten in een brief aan Provinciale Staten deze toezegging in.

Naar aanleiding van het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer hebben in de provincies Gelderland en Overijssel enkele fracties uit Provinciale Staten de vraag gesteld of ook in deze provincies een onderzoek naar de verkoop van NUON/Essent wenselijk was. De Rekenkamer Oost-Nederland heeft in dat verband voor de verdere meningsvorming over dit onderwerp op 20 januari 2011 een brief aan de Staten van Overijssel en Gelderland gestuurd met daarin de kern van de conclusies uit het rekenkamerrapport. Als bijlage bij deze brief werden ook het persbericht van de rekenkamer meegezonden en het integrale verslag van het rondetafelgesprek dat de Zuidelijke Rekenkamer in het kader van haar onderzoek met enkele externe deskundigen had gehouden. Het doel van dit gesprek was om de meest actuele stand van het denken te bundelen en suggesties te formuleren hoe de provincie als aandeelhouder zich in de toekomst zou moeten opstellen bij belangrijke onderwerpen en wat daarbij de rolverdeling tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten zou moeten zijn.

3.3.3 Besluitvormingsstructuur ontslagvergoedingen provincie Limburg

Op 31 mei 2011 boden Gedeputeerde Staten aan de Controlemcommissie een halfjaarlijkse voortgangsnotitie aan met de stand van zaken per 15 april van de realisatie van het Plan van Aanpak naar aanleiding van het rekenkamerrapport *Besluitvormingsstructuur ontslagvergoedingen provincie Limburg* uit 2009. In de notitie wordt per aanbeveling van de rekenkamer aangegeven welke stappen zijn gezet. De Controlemcommissie nam de notitie in haar vergadering van 22 juni 2011 voor kennisgeving aan.

3.4 Overige activiteiten

3.4.1 Onderzoeksprogramma 2012

Op 20 december 2011 heeft de rekenkamer haar *Onderzoeksprogramma 2012*, na bespreking in de Programmaraad van 16 november 2011, vastgesteld. Het programma is op 22 december 2011 aan Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van beide provincies aangeboden. Voor een nadere omschrijving van de voorgenomen onderzoeken wordt verwezen naar de website van de rekenkamer.

3.4.2 Jeugdzorg

In het verslagjaar is de rekenkamer betrokken bij de voorbereiding van een onderzoek naar *(On)verantwoord wachten op Jeugdzorg*. Het uiteindelijke onderzoek is uitgevoerd door de Randstedelijke Rekenkamer, de Rekenkamer

Oost-Nederland, de Rekenkamer Amsterdam en de Rekenkamer Den Haag. Het rapport is gepubliceerd op 14 maart 2012.

Ook heeft de Zuidelijke Rekenkamer in 2011 als klankbord gefungeerd voor een onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar de *Kosten van jeugdbescherming en jeugdreclassering*. Het onderzoek vond plaats op verzoek van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en is op 7 december 2011 gepubliceerd.

3.4.3 Strategiedag

Op 5 april 2011 hielden bestuur en medewerkers hun jaarlijkse strategiedag. De dag stond in het teken van een herijking van de missie en strategie van de rekenkamer voor de periode 2011-2016, mede in het licht van de evaluatie uit 2010, en van de doorwerking van deze geactualiseerde strategie in de organisatie. Belangrijkste product van de dag vormde de nota *Strategie 2011-2016*, die in november 2011 aan de Programmaraad voor commentaar is voorgelegd. Voorafgaand aan de strategiedag heeft het bureau van de rekenkamer zich op 5 maart 2011 over dezelfde onderwerpen, vanuit het perspectief van de organisatie, gebogen.

De geactualiseerde Strategie 2011-2016 is, na bespreking in de Programmaraad, in de maand december van het verslagjaar op de website van de rekenkamer geplaatst.

3.4.4 Introductieprogramma Provinciale Staten Limburg

De voorzitter en directeur van de rekenkamer verzorgden op 25 maart 2011 een inleiding in het introductieprogramma van de nieuwe Statenleden in Limburg. In de inleiding gingen zij in op de positie, taak en organisatie van de rekenkamer en gaven zij een toelichting op de selectie van onderzoeken en het onderzoeksproces.

4 Organisatie

4.1 Bestuur

De rekenkamer heeft een collegiaal bestuur bestaande uit drie leden. Gedurende het verslagjaar bestond het bestuur uit: de heer L. Markensteyn (voorzitter), mevrouw Th.O.J. Lucardie en de heer J.C. van Dalen. Zij zijn voor een periode van zes jaar (2011-2016) benoemd door Provinciale Staten van de deelnemende provincies. In de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant van 25 februari 2011 werden zij beëdigd.

4.2 Bureau

Voor de uitvoering van haar werkzaamheden beschikt de rekenkamer over een eigen bureau. Het bureau heeft een formatie van vijf personen (in 2011 gemiddeld 4,2 fte).

Aan het eind van het verslagjaar was de samenstelling van het bureau als volgt: directeur, tevens secretaris van het bestuur:

de heer P.W.M. de Kroon

senior-onderzoeker:

mevrouw A.G.M. Matheeuwsen

senior-onderzoeker:

mevrouw A. Mengde - van der Wal

onderzoeker:

mevrouw F. van der Wal

managementassistente:

mevrouw P.J.S. van Gelder

De rekenkamer is gehuisvest in het kantoorgebouw 'Het Hooghuis' aan de Keizersgracht 5 te Eindhoven. In dit gebouw heeft de rekenkamer de beschikking over kantoorruimte, die wordt gehuurd van de Rijksgebouwendienst.

De rekenkamer beschikt over toegang tot het intranet van de beide provincies en beschikt over een eigen website www.zuidelijkerekenkamer.nl.

4.3 Gemeenschappelijke regeling

In de commissie Bestuur en Middelen (Noord-Brabant) van 14 januari 2011 werd het statenvoorstel besproken inzake de Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg en de herbenoeming van de bestuursleden van de rekenkamer. In hun vergadering van 4 februari 2011 namen Provinciale Staten van Noord-Brabant dit statenvoorstel zonder beraadslaging en zonder stemming aan.

In 2010 hadden Provinciale Staten van Limburg reeds ingestemd met de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling en met herbenoeming van de bestuursleden. (zie hiervoor ook het Verslag van werkzaamheden van de rekenkamer over 2010).

4.4 Financiën

Conform artikel 12 van de gemeenschappelijke regeling stellen Provinciale Staten van Noord-Brabant en Limburg de rekenkamer de nodige middelen ter beschikking voor een goede uitvoering van haar taak. Beide provincies nemen ieder voor de helft deel in de bekostiging van de rekenkamer. Zoals in hoofdstuk 2 gemeld is voor 2011 in dat verband een bedrag van € 600.000 aan de rekenkamer ter beschikking gesteld.

De jaarrekening 2010 en begroting 2012 van de rekenkamer heeft het bestuur in zijn vergadering van respectievelijk 22 maart en 5 juli 2011 vastgesteld. De begroting is vervolgens op 11 juli 2011 aangeboden aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en aan Provinciale Staten van Noord-Brabant en van Limburg. Op 29 augustus 2011 ontving de rekenkamer een brief van het ministerie van BZK met de mededeling dat het ministerie heeft geconstateerd dat de jaarrekening 2010 en begroting 2012 van de rekenkamer in evenwicht zijn en daardoor voor het begrotingsjaar 2012 kan worden volstaan met de repressieve toezichtvorm.

4.5 Programmaraad

De rekenkamer kent een Programmaraad, die adviseert over het door de rekenkamer voorgenomen onderzoeksprogramma en desgewenst als klankbord fungeert voor het bestuur. Via de Programmaraad hebben Provinciale Staten van de deelnemende provincies tevens de mogelijkheid om onderwerpen voor onderzoek voor te dragen. De rekenkamer bepaalt echter zelf welke onderzoeken feitelijk worden uitgevoerd. De Programmaraad bestaat uit drie leden van Provinciale Staten per deelnemende provincie.

In het verslagjaar traden de volgende personen terug als lid van de Programmaraad: G.P.J.H.M. Coonen, M.C. Lestrade-Brouwer, A.M. Wijnands (Noord-Brabant) en M.A.T.M. van Tulder, M.J.P.A. Clerx en J.H.A. Boijens (Limburg). De rekenkamer is hen erkentelijk voor hun inzet ten behoeve van het werk van de rekenkamer.

Aan het einde van het verslagjaar bestond de Programmaraad uit de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant: W.M.A. Arts, P.M. Brunklaus, J.C.R. Keijzers-Verschelling en de leden van Provinciale Staten van Limburg: E.H.J. Bus, H.J.H. Mackus en J.F.B. van Rey. De leden van de Programmaraad

traden aan na de verkiezingen van Provinciale Staten van maart 2011. De heer Van Rey trad wegens zijn vertrek uit Provinciale Staten af in december 2011.

De Programmaraad kwam in het verslagjaar éénmaal bijeen.

Tijdens de vergadering van 16 november 2011 voorzag de Programmaraad, voor het eerst in nieuwe samenstelling bijeen, het concept onderzoeksprogramma 2012 van commentaar. Andere onderwerpen die tijdens deze bijeenkomst aan de orde kwamen, zijn de geactualiseerde Strategie 2011-2016 (zie ook paragraaf 3.4.3) en een geactualiseerde versie van het onderzoeksprotocol van de rekenkamer. De rekenkamer heeft het onderzoeksprotocol, na bespreking in de Programmaraad, op 29 november 2011 vastgesteld en vervolgens, conform artikel 11 lid 8 van de Gemeenschappelijke regeling, aan Provinciale Staten van Limburg en Noord-Brabant aangeboden.

Omdat eerder gebleken was dat het voor de leden van de Programmaraad in oude samenstelling niet goed mogelijk was om rondom de verkiezingen van Provinciale Staten nog een bijeenkomst van de raad bij te wonen, heeft de rekenkamer in februari 2011 een schriftelijke consultatieronde gehouden om hen in de gelegenheid te stellen om te reageren op het concept verslag van werkzaamheden over 2010.

4.6 Kring van provinciale rekenkamers

Alle vijf de provinciale rekenkamers maken deel uit van de Kring van provinciale rekenkamers, opgericht binnen de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK).

Naast de Zuidelijke Rekenkamer zijn dat:

de Noordelijke Rekenkamer (Drenthe, Fryslân, Groningen), de Rekenkamer Oost-Nederland (Gelderland, Overijssel), de Randstedelijke Rekenkamer (Flevoland, Noord-Holland, Utrecht, Zuid-Holland) en de Rekenkamer Zeeland.

Doel van de kring is de onderlinge afstemming en uitwisseling van kennis. Afstemming vindt plaats rond thema's als: positionering van de provinciale rekenkamers; onderzoek, opleiding en training (kwaliteitskring); bedrijfsvoering. De kring van provinciale rekenkamers zoekt op onderdelen aansluiting bij activiteiten van andere rekenkamers, waaronder de Algemene Rekenkamer. In het verslagjaar werden 2 bijeenkomsten in het kader van de kring belegd en door vertegenwoordigers van bestuur en bureau van de Zuidelijke Rekenkamer bijgewoond.

In samenwerking met de rekenkamer Zeeland organiseerde de rekenkamer op 24 maart 2011 de jaarlijkse onderzoekersdag van de provinciale rekenkamers.

Onderdeel van het programma was een ontvangst bij het Brabants Dagblad in 's-Hertogenbosch, waar met redacteuren van gedachten werd gewisseld over raakvlakken tussen journalistiek en rekenkameronderzoek.

4.7 Opleiding en kennisuitwisseling

In het verslagjaar heeft een onderzoeker van de rekenkamer de postinitiële masteropleiding Public Controlling aan de Erasmus School of Accounting & Assurance voortgezet. De opleiding heeft een nominale studieduur van twee jaar.

Op 20 januari 2011 verzorgde de directeur van de rekenkamer een inleiding voor de vereniging van secretarissen van Limburgse rekenkamers. In zijn inleiding ging hij in op de positie van de Zuidelijke Rekenkamer en gaf hij op verzoek een toelichting op twee rekenkameronderzoeken: Ruimte voor Ruimte-regeling Noord- en Midden Limburg en Besluitvormingsproces Essent provincie Noord-Brabant.

Op 24 september 2011 verzorgden de voorzitter en de directeur van de rekenkamer op de Hogeschool Utrecht een workshop over rekenkamers op de trainingsdag Lokale Uitzoekjournalistiek van de Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ). Ook op de landelijke conferentie van de VVOJ op 19 november 2011 te Eindhoven verzorgden zij op verzoek een workshop rondom het thema 'Schatten uit de Rekenkamer'.

4.8 Publiciteit

De rekenkamer legt publiekelijk verantwoording af over haar onderzoeksactiviteiten. Haar rapporten zijn na aanbieding aan Provinciale Staten openbaar. De rekenkamer begeleidt de publicatie van haar rapporten met persberichten en geeft desgewenst een toelichting op haar onderzoeken tegenover de media. Op de website van de rekenkamer worden alle onderzoeken, startnotities, onderzoeksprogramma's, verslagen van werkzaamheden en de door de rekenkamer uitgebrachte persberichten weergegeven. Ook bevat de website relevante links.

Tel: +31 (0)40 269 82 22
Fax: +31 (0)40 269 82 97
info@bdo.nl
www.bdo.nl

BDO Audit & Assurance B.V.
Postbus 229, 5600 AE Eindhoven
Dr. Holtropaan 15, 5652 XR Eindhoven
Nederland

Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord- Brabant en Limburg

te Eindhoven

Rapport inzake de jaarrekening 2011

Inhoudsopgave

	Pagina
Accountantsrapport	
Algemeen	2
Resultaten	3
Financiële positie	4
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2011	5
Exploitatierekening over 2011	7
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	8
Toelichting op de balans per 31 december 2011	9
Toelichting op de exploitatierekening over 2011	12
Overige gegevens	15
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	16

Tel: +31 (0)40 269 82 22
Fax: +31 (0)40 269 82 97
info@bdo.nl
www.bdo.nl

BDO Audit & Assurance B.V.
Postbus 229, 5600 AE Eindhoven
Dr. Holtropaan 15, 5652 XR Eindhoven
Nederland

Aan het bestuur van
Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg
Keizersgracht 5
5611 GB Eindhoven

Eindhoven, 29 maart 2012
ref: 2762502/NA

Geacht bestuur,

Ingevolge uw opdracht hebben wij de bij dit rapport opgenomen jaarrekening over het boekjaar 2011 van uw onderneming gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de entiteit. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken. De jaarrekening is met de overige gegevens opgenomen in de bij deze rapportage opgenomen jaarstukken.

Algemeen

Naamswijziging

Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg, die met ingang van 1 januari 2011 in werking is getreden, is de tenaamstelling van deze regeling gewijzigd in Zuidelijke Rekenkamer.

Resultaatbestemming

Resultaatbestemming 2010

Ingevolge een besluit van het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling is, overeenkomstig het in de jaarrekening 2010 opgenomen voorstel resultaatbestemming, het exploitatieresultaat 2010 toegevoegd aan de algemene reserve.

Voorstel resultaatbestemming 2011

Aan het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling zal worden voorgesteld, conform de nieuwe gemeenschappelijke regeling van 1 januari 2011 indien er sprake is van een overschot, het exploitatieresultaat 2011 aan te merken als voorschot op de beschikbaar gestelde middelen 2012. Vooruitlopend op dit besluit is het exploitatieresultaat in de balans opgenomen als vooruit ontvangen beschikbaar gestelde middelen.

Resultaten

Bespreking van de resultaten

Zoals blijkt uit de exploitatierekening bedraagt het resultaat € 52.146 (2010: € 19.505). Teneinde inzicht te geven in de ontwikkeling van het resultaat over 2011 volgt hierna een overzicht gebaseerd op de exploitatierekening 2011 met ter vergelijking de exploitatierekening 2010. Opbrengsten en kosten zijn hierbij uitgedrukt in een percentage van de bijdragen.

	2011		2010	
	€	%	€	%
Bijdragen provincies	600.000	100,0	653.360	100,0
Bureau	379.766	63,3	397.777	60,9
Overige kosten	168.088	28,1	236.078	36,1
Som der kosten	547.854	91,4	633.855	97,0
Resultaat	52.146	8,6	19.505	3,0

Financiële positie

Ter verkrijging van een inzicht in de financiële positie van de Zuidelijke Rekenkamer verstrekken wij u de navolgende overzichten. Deze zijn gebaseerd op de gegevens uit de jaarrekening. Wij geven hierna een opstelling van de balans in verkorte vorm.

Vergelijkend balansoverzicht

	31-12-2011		31-12-2010	
	€	%	€	%
<i>Activa</i>				
Vorderingen	56.901	100,0	787.554	100,0
<i>Passiva</i>				
Vermogen	-	-	382.399	48,6
Voorzieningen	-	-	382.398	48,6
Kortlopende schulden	56.901	100,0	22.757	2,8
	<u>56.901</u>	<u>100,0</u>	<u>787.554</u>	<u>100,0</u>

Tot het geven van nadere toelichtingen zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. H.J.G.C.M. Elissen RA

JAAARREKENING

Balans per 31 december 2011

(na voorstel resultaat)

	31-12-2011		31-12-2010	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vlottende activa				
Vorderingen				
Overige vorderingen en overlopende activa		56.901		787.554
Totaal		<u>56.901</u>		<u>787.554</u>

	<u>31-12-2011</u>		<u>31-12-2010</u>	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Vermogen				
Algemene reserve		-		382.399
Vorzieningen				
Overige voorzieningen		-		382.398
Kortlopende schulden				
Overige schulden en overlopende passiva		56.901		22.757
Totaal		<u>56.901</u>		<u>787.554</u>

Exploitatierekening over 2011

	<u>2011</u>		<u>2010</u>	
	€	€	€	€
Bijdragen provincies		600.000		653.360
Bureau	379.766		397.777	
Overige kosten	168.088		236.078	
	<hr/>		<hr/>	
Som der kosten		547.854		633.855
		<hr/>		<hr/>
Resultaat		52.146		19.505
		<hr/> <hr/>		<hr/> <hr/>

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2010 zijn, waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2011 mogelijk te maken.

Schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het bestuur, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva, alsmede voor de bepaling van het resultaat, is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Voorzieningen

De voorzieningen worden opgenomen voor de nominale waarde. De voorziening is gevormd op grond van de toezegging van de provincie Limburg.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd op de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de bijdragen en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen kosten. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderinggrondslagen.

Resultaten worden verantwoord in het jaar waarin deze zijn gerealiseerd. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Toelichting op de balans per 31 december 2011

Activa

Flottende activa

Vorderingen

	<u>31-12-2011</u>	<u>31-12-2010</u>
	€	€
<i>Overige vorderingen en overlopende activa</i>		
Nog te ontvangen gelden provincie Noord-Brabant	56.901	787.554

Nog te ontvangen gelden provincie Noord-Brabant

De nog te ontvangen gelden provincie Noord-Brabant betreffen gelden die door de kassier, Provincie Noord-Brabant, worden beheerd.

Passiva

Vermogen

	<i>Algemene reserve</i>
	€
<u>Stand per 1 januari 2011</u>	382.399
Vrijval	-382.399
Stand per 31 december 2011	-

Het resultaat uit exploitatie 2010, dat betrekking heeft op de Provincie Noord-Brabant, is in 2010 conform de voorschriften van de Provincie Noord-Brabant toegevoegd aan de algemene reserve. In 2011 is dit bedrag vrijgevallen bij de inwerking treding van de nieuwe gemeenschappelijke regeling.

Vanaf 2011 is er een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg van toepassing. Op grond hiervan zijn de bestaande reserves zoals deze per 1 januari 2011 bestaan, teruggevloeid naar de Provincie Noord-Brabant. Op basis van artikel 9 van deze regelgeving is gesteld dat, indien en voorzover blijkt dat de totale lasten lager zijn dan de voor dat jaar ter beschikking gestelde middelen het overschot in mindering wordt gebracht op de middelen die voor het daarop volgende jaar beschikbaar worden gesteld.

Voorzieningen

	<u>31-12-2011</u>	<u>31-12-2010</u>
	€	€
<u>Overige voorzieningen</u>		
Overige voorzieningen	-	382.398

De voorziening betreft dat deel van het exploitatieresultaat (50%) tot en met 2010 dat betrekking heeft op de Provincie Limburg.

Vanaf 2011 is er een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg van toepassing. Op grond hiervan zijn de overtollige voorzieningen teruggevloeid naar de Provincie Limburg. Het verloop van de overige voorzieningen toont het volgende beeld:

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
	€	€
<i>Overige voorzieningen</i>		
Stand per 1 januari	382.398	378.258
Dotatie boekjaar	-	19.505
	<u>382.398</u>	<u>397.763</u>
Onttrekking	-382.398	-15.365
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>382.398</u>

Kortlopende schulden

	<u>31-12-2011</u>	<u>31-12-2010</u>
	€	€
<i>Overige schulden en overlopende passiva</i>		
Vooruit ontvangen beschikbaar gestelde middelen Provincie Limburg	26.073	-
Vooruit ontvangen beschikbaar gestelde middelen Provincie Noord-Brabant	26.073	-
Nog te betalen kosten	4.755	4.757
Vooruitontvangen budget Provincie Limburg	-	18.000
	<u>56.901</u>	<u>22.757</u>

De vooruit ontvangen beschikbaar gestelde middelen betreft het exploitatieresultaat over 2011. Dit wordt op basis van de vanaf 2011 geldende regelgeving beschouwd als voorschot op de beschikbaar gestelde middelen 2012.

Niet in balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurverplichtingen

De Rekenkamer is een onderhuurovereenkomst aangegaan inzake de kantoorruimte gelegen aan de Keizersgracht 5 te Eindhoven. De huurprijs bedraagt € 26.147,53 (exclusief BTW) per jaar. De huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd op 1 januari overeenkomstig de wijziging van het Consumentenprijsindexcijfer, reeks Alle Huishoudens. De overeenkomst is aangegaan voor de duur van 3 jaar, ingaande op 1 januari 2005 en lopende tot en met 31 december 2007. Na het verstrijken van deze periode loopt de huurovereenkomst door van jaar tot jaar, met inachtneming van een opzegtermijn van 6 maanden.

Toelichting op de exploitatierekening over 2011

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
	€	€
<u>Bijdragen provincies</u>		
Bijdragen provincie Noord-Brabant	300.000	313.680
Bijdragen provincie Limburg	300.000	313.680
Extra budget Provincie Limburg ten behoeve van verzoek onderzoek	-	26.000
	<u>600.000</u>	<u>653.360</u>

De provincie Noord-Brabant functioneert als kassier van de Rekenkamer. De Provincie Limburg heeft haar bijdrage betaald aan de provincie Noord-Brabant.

Het extra budget Provincie Limburg is beschikbaar gesteld ten behoeve van het verzoek onderzoek Reconstructieplan Noord-Midden Limburg.

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
	€	€
<u>Bureau</u>		
Salariskosten bureau	357.169	361.547
Reis- en verblijfskosten bureau	24.727	27.590
Opleiding/training	-2.325	8.099
Overige personeelskosten	195	541
	<u>379.766</u>	<u>397.777</u>

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2011 waren gemiddeld 4,2 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2010: 4,2).

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
	€	€
<u>Overige kosten</u>		
Inhuur	45.355	109.095
Huisvestingskosten	39.640	37.960
Bestuur	46.755	49.949
Publiciteit	6.974	6.543
Kantoorkosten	22.989	9.144
Overige kosten	6.375	23.387
	<u>168.088</u>	<u>236.078</u>

Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke
Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg te
Eindhoven

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
	€	€
<i>Inhuur</i>		
Externe inhuur voor projecten	36.811	102.840
Personeel en diensten van derden	8.544	6.255
	<u>45.355</u>	<u>109.095</u>
<i>Huisvestingskosten</i>		
Huur	28.173	27.681
Servicekosten	11.467	10.279
	<u>39.640</u>	<u>37.960</u>
De huur is berekend als éénvierde van de in het onderhuurcontract opgenomen totale huurprijs per jaar, aangezien de Rekenkamer slechts éénvierde deel van de totale onderverhuurde verdieping onderhuurt. Het overige deel van de huurprijs valt ten laste van de andere onderhuurder.		
	<u>2011</u>	<u>2010</u>
	€	€
<i>Bestuur</i>		
Vergoedingen bestuur	42.287	42.287
Reis- en verblijfskosten bestuur	4.295	6.571
Overige kosten bestuur	173	1.091
	<u>46.755</u>	<u>49.949</u>
<i>Publiciteit</i>		
Drukwerk rapporten	6.363	5.980
ICT voorzieningen	570	480
Overige publiciteitskosten	41	83
	<u>6.974</u>	<u>6.543</u>
<i>Kantoorkosten</i>		
Automatisering	17.000	-
Kantoorbenodigdheden	3.105	4.198
Overige kantoorkosten	2.884	4.946
	<u>22.989</u>	<u>9.144</u>
<i>Overige kosten</i>		
Dotatie voorziening bijdrage Provincie Limburg	-	19.504
Vergaderkosten	751	870
Diverse overige kosten	5.624	3.013
	<u>6.375</u>	<u>23.387</u>

Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke
Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg te
Eindhoven

Eindhoven, 29 maart 2012

Drs. L. Markensteyn
Voorzitter

Drs. P.W.M. de Kroon
Directeur-secretaris

OVERIGE GEGEVENS

Overige gegevens

Bestemming van het resultaat

Aan het bestuur van de Gemeenschappelijke Provinciale Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg zal worden voorgesteld, conform de nieuwe gemeenschappelijke regeling geldend vanaf 1 januari 2011, het resultaat € 52.146 aan te merken als voorschot op de beschikbaar gestelde middelen 2012. Dit bedrag heeft voor 50% (€ 26.073) betrekking op Provincie Limburg en voor 50% (€ 26.073) op Provincie Noord-Brabant. Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2011 van de Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg te Eindhoven gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2011 en de exploitatierekening over 2011 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Tevens is het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 218, tweede lid van de Provinciewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg per 31 december 2011 en van het resultaat over 2011 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2011 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 217 lid 3 van de provinciewet vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, is opgesteld. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Eindhoven, 29 maart 2012

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. H.J.G.C.M. Elissen RA